

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВНИ СУД
23 У. 1557/16
Дана 04.07.2017. године
Б Е О Г Р А Д

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд у већу састављеном од судија: Стева Ђурановића, председника већа, Гордане Гајић Салзбергер и мр Весне Џогурић, чланова већа, са судским саветником Миром Стевић Капус, као записничарем, одлучујући у управном спору по тужби тужила: А.А. из ..., и Б.Б. из ...,, које заступа Владимир Поповић адвокат из Београда, Краљице Наталије 19, поднетој радни поништаја решења Министарства финансија Републике Србије, Сектора за имовинско-правне послове, број 46-00-00586/2015-13 од 16.12.2015. године, уз учешће заинтересованог лица Републике Србије, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, у предмету враћања одузете имовине, након одржане усмене јавне расправе, у нејавној седници већа, одржаној дана 04.07.2017. године, донео је

П Р Е С У Д У

Тужба **СЕ УВАЖАВА, ПОНИШТАВА** решење Министарства финансија Републике Србије, Сектора за имовинско-правне послове, број 46-00-00586/2015-13 од 16.12.2015. године и предмет **враћа** надлежном органу на поновно одлучивање.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Министарство финансија Републике Србије, Сектора за имовинско-правне послове, да тужилама А.А. из ..., и Б.Б. из ...,, плати трошкове управног спора у износу од 57.000,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

О б р а з л о ж е њ е

Оспореним решењем одбијена је, као неоснована, жалба тужила, изјављена против решења Агенције за реституцију, Подручна јединица Нови Сад, број : 46-040589/2014 од 17.03.2015. године, којим је одбијен као неоснован, захтев тужила, за враћење, односно обештећење одузете имовине и то куће и дворишта у ..., на кат.

парц. бр. ... и ... КО ..., а која имовина је одузета од бившег власника В.В..

У тужби поднетој Управном суду дана 29.01.2016. године тужиле су оспориле законитост решења туженог органа због неправилне примене закона, повреда правила поступка и непотпуно и нетачно утврђеног чињеничног стања. Наводима тужбе којима се суштински понављају наводи жалбе тужиле указују да као наследнице своје чукумбабе В.В., домаћег физичког лица – бившег власника могу да стичу непокретности у Србији у складу са одредбама члана 7. Закона о наслеђивању у вези са чланом 82б. Закона о основама својинско правних односа, те имају право на враћање имовине а на основу одредбе члана 5. став 1. тачка 1. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу. По мишљењу тужила управни органи у конкретном случају погрешно су применили одредбу члана 5. став 1. тачка 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу које се односи на физичка лица – стране држављане, уместо да примене одредбу члана 5. став 1. тачка 1. истог закона које се односи на домаће физичко лице које је бивши власник одузете имовине. Ово стога што је бивши власник В.В. домаће физичко лице, те подносиоци захтева имају право на враћање имовине или обештећење по основу одредбе члана 5. став 1. тачка 1. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу као њени законски наследници. У тужби се позивају на одредбу члана 3. став 1. тачка 10. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу напомињући да ова законска одредба јасно и прецизно дефинише “бивши власник”. Посебно указују да у члану 5. став 1. тачка 1. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу које се односи на бивше власнике – домаћа лица законодавац не тражи реципроцитет у погледу права на повраћај – обештећење одузете имовине, већ сасвим исправно упућује на примену прописа Републике Србије о наслеђивању. У тужби не споре да између Републике Србије и Хрватске не постоји дипломатски реципроцитет односно да није закључен Међународни уговор који би уредио питање стицање својине на непокретностима наслеђивањем али да постоје фактички и законски реципроцитет у прилог којих навода су уз тужбу доставили решења о наслеђивању јавног бележника РН посл. бр. О.249/14 од 09.12.2014. године и решење Опћинског суда у Лабину, РН бр. 3.20/15-03 од 09.01.2015. године. Сматрају да се у погледу начина доказивања постојања фактичког реципроцитета исти претпоставља у прилог којих навода указују на став Министарства правде Републике Србије објављен на сајту тог Министарства према коме страни држављани могу наслеђивати непокретности у Србији под претпоставком фактичке узајамности, те да је терет доказа да узајамност не постоји на другој страни, односно на Правобранилаштву Републике Србије. У вези ових навода су доставили извод са интернет портала Министарства правде Републике Србије. Такође, у вези ових навода тужиле сматрају да су управни органи на основу претпостављеног фактичког реципроцитета могли да закључе да подносиоци захтева као законски наследници домаћег физичког лица бившег власника имају право на враћање одузете имовине. Тужиле сматрају и да тужени орган погрешно интерпретира одредбу члана 10. став 2. Закона о накнади за имовину одузету за време Југославенске комунистичке владавине који је на снази у Републици Хрватској, те да је првостепени орган погрешно утврдио а тужени орган то прихватио да са Хрватском не постоји реципроцитет у погледу права на враћање одузете имовине и обештећење. Пуномоћник тужила доставио је дана 30.06.2017. године Управном суду поднесак уз који је

доставио Закључак Агенције за реституцију Републике Србије – Подручне јединице Нови Сад, број: ... од ... године којим је прикинут поступак по захтеву Г.Г. за враћање одузете имовине односно обештећење из бившег власника В.В. до правноснажног окончања поступка по захтеву за рехабилитацију В.В. пред Вишим судом у Зрењанину у предмету РЕХ-136/2013. Са изнетих разлога предложили су да суд тужбу уважи и оспорено решење поништи.

Тужени орган у одговору на тужбу остао је у свему при разлозима из образложења оспореног решења и предложио је да суд тужбу одбије као неосновану.

Заинтересовано лице Република Србија, у остављеном року није доставила одговор на тужбу која јој је уредно достављена.

Управни суд је дана 04.07.2017. године, одржао усмену јавну расправу, применом одредбе члана 34. став 2. Закона о управним споровима (“Службени гласник РС” бр. 111/09), у присуству пуномоћника тужила, а у одсуству уредно позваног туженог и заинтересованог лица, сагласно одредби члана 38. Закона о управним споровима.

У речи на усменој јавној расправи пуномоћник тужила остао је у свему при поднетој тужби и поднеску од 30.06.2017. године, уз који је достављен закључак Агенције за реституцију Подручне јединице Нови Сад од 02.10.2013. године као и извод са сајта Министарства правде Републике Србије из кога по речима пуномоћника тужила произилази да постоји узајамност између Србије и Хрватске, али сматра да то није од утицаја да је лице коме је одузета имовина била држављанин Југославије. Предложио је да суд тужбу уважи оспорено решење поништи а трошкове управног спора тражио је сагласно приложеном трошковнику у процењивим предметима уз увећање од 50% за заступање два клијента по Тарифном броју 42 и 46 АТ и то: за састав тужбе у износу од 45.000,00 динара, за приступ на једно одржано рочиште у износу од 46.500,00 динара и за приступ на једно неодржано рочиште у износу од 24.000,00 динара укупно 115.500,00 динара.

Оцењујући законитост оспореног решења у границама захтева из тужбе, у смислу одредбе члана 41. Закона о управним споровима, ценећи наводе тужбе, одговора на тужбу туженог органа као и целокупне списе ове управне ствари, Управни суд је нашао да је тужба основана.

Из стања у списима предмета и образложења оспореног решења произилази да су тужиле дана 03.03.2014. године поднеле првостепеном органу захтев за враћање одузете имовине ближе описане у диспозитиву решења првостепеног органа, а која имовина је одузета од бившег власника В.В., на основу одлуке Сремске – Градске комисије за конфискацију бр. 2166/45 од 15.12.1945. године. Увидом у захтев подносилаца, као и приложене домовнице за матични уред Лабин бр. 2163-09-03-14-105 и бр. 2163-09-03-14-106 првостепени орган утврдио је да су подносиоци захтева, држављани Републике Хрватске. Првостепени орган даље је утврдио да је Република

Хрватска враћање одузете имовине у смислу члана 5. став 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, односно питање накнаде одузете имовине регулисала Законом о накнади за имовину одузету за вријеме Југославенске комунистичке владавине (“Народне новине” број 92/96 ... 81/02), из чега произлази да је Република Хрватска, још 1996. године донела закон којим је уредила враћање имовине одузете после Другог светског рата. Даље је првостепени орган позивајући се на обавештења Министарства финансија и привреде РС бр. 337-00-00250/2012-05 од 25.12.2012. године и Министарства спољних послова РС, бр. 446-06-021-1/13-1 од 15.01.2013. године, утврдио да из ових обавештења произилази да између Републике Србије и Републике Хрватске не постоји закључен Међудржавни уговор којим би било регулисано питање реституције имовине одузете на територији Републике Хрватске, а коју би могли да потражују Српски држављани. Стога је у смислу члана 5. став 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу првостепени орган утврдио да у конкретној области не постоји реципроцитет када је у питању враћање одузете имовине Српских држављана у Републици Хрватској, обзиром да држављани Републике Србије не могу да остварују право на реституцију у Републици Хрватској. Даље је првостепени орган закључио да осим непостојање реципроцитета у поступку враћања одузете имовине и обештећењу (реституције), не постоји узајамност између Републике Србије и Републике Хрватске ни у погледу стицања права својине непокретностима правним пословима *inter vivos*, а у прилог ког закључка се позвао на мишљење Министарства правде и државне Управе Републике Србије, бр. 762-02-1994/2013-07 од 25.03.2013. године. У вези овог закључка даље навео је да је питање стицања права својине страних лица на непокретностима у Републици Србији правним пословима *inter vivos*, регулисано Законом о основама својинско правних односа (“Службени лист СФРЈ” бр. 6/80 и 36/90, “Службени лист СРЈ” бр. 29/96 и “Службени гласник РС” бр. 115/2005) који представља *lex generalis* у овој материји. Имајући у виду напред наведено првостепени орган је позивајући се на одредбе члана 5. став 1. тачка 5. и став 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу те одредбу члана 47. став 12. истог закона, донео одлуку као у диспозитиву решења од 17.03.2015. године. Тужени орган одбио је жалбу тужила изјављену против решења првостепеног органа са разлога што је по оцени туженог у поступку пред првостепеним органом несумњиво утврђено, да су подносиоци захтева стране држављанке, односно држављани Републике Хрватске, те да између Републике Србије и Републике Хрватске не постоји Међународни државни споразум којим су уређена права по основу реституције, нити је закључен билетарни уговор којим је регулисано питање права на подношење захтева за враћање одузете имовине и обештећење, а што је нужан услов прописан одредбом члана 5. став 1. тачка 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу. Стога је по оцени туженог правилно поступио првостепени орган када је одбио захтев жалиља као неоснован. Навод жалбе којим се указује да првостепени орган није одлучио о захтеву за спајање предметног управног поступка са поступцима бр. ... и бр. ..., тужени је ценио да је без утицаја на другачију одлуку у овом управном поступку. Ово са разлога што сагласно одредби члана 117. став 1. Закона о општем управном поступку првостепени орган то није обавезан да учини уколико сматра да је за потпуно разјашњење сваке од управних ствари целисходније водити засебне поступке. Такође је тужени ценио неоснованим и навод жалбе да је првостепени орган био дужан да сходно одредби члана 45. Закона о враћању одузете

имовине и обештећењу, прекине предметни поступак до правоснажног окончања поступка рехабилитације бившег власника који се води пред судом. Ово стога што је у току првостепеног поступка неспорно утврђено да жалиље, као држављанке Републике Србије, не испуњавају законске услове за враћање имовине по одредбама Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, односно не испуњавају услове прописане тим законом да им се призна својство корисника права на враћање имовине, због чега у конкретном случају евентуална одлука о рехабилитацији бившег власника није од утицаја на другачију одлуку у овом управном поступку.

Код напред наведеног чињеничног и правног стања ове управне ствари, основано се у тужби оспорава законитост решења туженог органа, јер је и по оцени суда исто донето уз повреде правила поступка из члана 199. став 2. у вези члана 235. став 1. Закона о општем управном поступку, будући да наводи из образложења оспореног решења не произлазе из стања у списима предмета.

Наиме, по оцени Управног суда, закључак туженог органа на којем заснива своју одлуку из оспореног решења, да је у поступку пред првостепеним органом несумњиво утврђено, да су подносиоци захтева стране држављанке, односно држављани Републике Хрватске, те да између Републике Србије и Републике Хрватске не постоји Међународни државни споразум којим су уређена права по основу реституције, нити је закључен билетарни уговор којим је регулисано питање права на подношење захтева за враћање одузете имовине и обештећење, а што је нужан услов прописан одредбом члана 5. став 1. тачка 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу се не може прихватити као правилан. Ово са разлога што одредба члана 5. став 1. тачка 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу ("Службени гласник РС", бр. 72/2011), даје право страном физичком лицу на враћање имовине под условом реципроцитета, а не под условом потписаног споразума или билатералног уговора са државом чији је то лице држављанин. Притом, постојање реципроцитета утврђује Агенција за реституцију Републике Србије, у сваком конкретном случају и зависно од чињенице чији је држављанин подносилац захтева. Како су подносиоци захтева у овом управном поступку држављани Републике Хрватске, која је, као бивша република заједничке државе, као и Република Србија, такође донела Закон о накнади за имовину одузету за време југословенске комунистичке владавине ("Народне новине", број 92/96...81/02), то је по налажењу Управног суда првостепени управни орган био у обавези да по службеној дужности утврди да ли постоји правни или фактички реципроцитет између Републике Хрватске, чији је држављанин поднео захтев за реституцију и Републике Србије.

То подразумева да, уколико је наведеним законом Републике Хрватске дато право држављанима Републике Србије на враћање имовине одузете после Другог светског рата, првостепени управни орган Републике Србије је у обавези да прибави податке службеним путем, да ли је по захтевима држављана Републике Србије, надлежни хрватски орган позитивно одлучио, без икаквог условљавања или дискриминације у односу на друге подносиоце захтева, а од чега зависи утврђивање чињенице да ли између ове две државе постоји фактички реципроцитет, односно да ли

је испуњен услов из члана 5. став 1. тачке 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу.

Са изнетих разлога у поновном поступку, управни органи су у обавези да пре доношења одлуке по захтеву тужила за враћање имовине, утврде постојање фактичког реципроцитета са Републиком Хрватском у складу са изнетим схватањем суда у овој пресуди. Ово посебно с обзиром на чињеницу да се у списима достављеним уз одговор на тужбу не налазе допис Министарства финансија и привреде Републике Србије, од 25.12.2012. и допис Министарства спољних послова Републике Србије од 15.01.2013. године, на основу којих је првостепени орган у смислу члана 5. став 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу по службеној дужности утврдио да у конкретној области не постоји реципроцитет између Републике Србије и Републике Хрватске, као ни допис Министарства правде и државне Управе Републике Србије од 25.03.2013. године, на основу којег првостепени орган закључује да не постоји узајамност између Републике Србије и Републике Хрватске ни у погледу стицања права својине на непокретностима правним пословима *inter vivos*.

Суд посебно указује да тужени орган не образлаже са којих разлога није прихватио као релевантан доказ извод са интернет портала Министарства правде Републике Србије који је приложен уз жалбу а који се односи на постојање узајамности у погледу стицања права својине на непокретностима и правним пословима *inter vivos*, међу којима се налази и Република Хрватска, док у погледу стицања права својине на непокретностима и пословима *mortis causa*, постоји претпоставка да узајамност постоји са свим земљама по основу претпостављене фактичке узајамности, с тим што заинтересоване стране могу доказивати супротно.

Са изнетих разлога, налазећи да је оспореним решењем повређен закон на штету тужиоца, Управни суд је одлучио као у ставу I диспозитива пресуде, у складу са одредбом члана 46. став 2. Закона о управним споровима, применом члана 40. став 2. наведеног закона, с тим што су примедбе и правна схватања суда, изнети у овој пресуди, обавезујући за тужени орган у смислу одредбе члана 69. став 2. истог закона.

Разматрајући захтев тужиоца за накнаду трошкова управног спора, суд је тужилама признао трошкове управног спора на име састава тужбе од стране пуномоћника из реда адвоката износ од 16.500,00 динара, на име приступа на једну неодржану расправу износ од 9.000,00 динара увећан за 50% на име заступања две странке укупно 13.500,00 динара, као и на име приступа на једну одржану расправу расправу у износу од 18.000,00 динара увећано за 50% на име заступања две странке укупно 27.000,00, у складу са тарифним бројем 43., 44. и 46. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката (“Службени гласник Републике Србије”, број 121/12), па је одлучио као у ставу II диспозитива пресуде, применом одредаба члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку (“Службени гласник Републике Србије”, број 72/11 и 55/14), које се сходно примењују на основу одредбе члана 74. Закона о управним споровима. Имајући у виду да је пуномоћник тужила једном тужбом, за обе тужиле, покренуо управни спор ради поништаја оспореног решења, то

тужиљама, у смислу тарифног броја 43. у вези тарифног броја 46. наведене Тарифе, за поднету тужбу не припада право на накнаду трошкова управног спора, увећану за 50%.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ
Дана 04.07.2017. године, 23 У 1557/16

Записничар
Мира Стевић Капус,с.р.

Председник већа-судија
Стево Ђурановић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић

ЉД